

De zware wapens

Columns - 26 januari 2023 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

‘Maar waarom zijn nu uitgerekend die Leopards zo belangrijk?’ Ik had nooit verwacht in Kreuzberg, de meest alternatieve wijk van Berlijn, een lang en gedetailleerd gesprek over de voordelen van Duits oorlogsmaterieel te voeren. Maar sinds de levering van Duitse tanks aan Oekraïne in binnen- en buitenland wordt bejubeld als een mogelijke *gamechanger* tegen Rusland, zijn de tanks ook hier een onderwerp bij het middageten geworden.

Eigenlijk waren de meningen in deze buurt altijd nogal overzichtelijk. In Kreuzberg kan je urenlang vredestekens, anarchisten-sterren of anti-geweldsleuzen tellen die de afgelopen decennia op de muren zijn gespreid. De grootste partij is hier al jaren de Groenen, die begin jaren tachtig uit de vredesbewegingen en de anti-atoomwapen-protesten zijn ontstaan. Maar sinds de oorlog in de Oekraïne is de pacifistische houding juist in deze hoek helemaal niet meer zo vanzelfsprekend.

Voor mijn gesprekspartner aan tafel, vegetariër, vredelievend, is het namelijk duidelijk: ‘Veel te lang heeft de beslissing van Scholz geduurd’, zegt hij, en strijkt eens nadenkend over zijn hipsterbaard. Hij is allerm minst de enige: ‘Maandenlang aarzelen’, is de standaard-omschrijving rond de beslissing van Olaf Scholz in de meeste progressieve media, daarmee implicerend dat Duitsland toch vooral zo snel mogelijk zware wapens had moeten leveren.

In het begin van de discussie was ik over deze links-groene beslistheid toch nog wat verbaasd. Uitgerekend deze week werd ook bekend dat de nieuwe Duitse Netflix-film ‘Im Westen nichts Neues’, over de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog, genomineerd is als ‘beste film’ bij de Oscars: een ‘anti-oorlogsfilm’, zo wordt hij omschreven, met als boodschap: ‘nooit meer oorlog’. Maar was dat niet ook precies de belangrijkste maatschappelijke en politieke consensus in Duitsland sinds 1945, zeker bij links?

Een andere eter aan tafel, nog ietsje ouder, wuift mijn verbazing over deze schijnbare paradox weg. Ze verwijst terug naar eind jaren negentig, toen het toch ook de Groenen in de regering waren waarmee Duitsland in NAVO-verband in de Kosovo-oorlog meedeed. Toen klonk het morele argument ‘nooit meer oorlog’ juist om voor het eerst sinds 1945 militair mee te doen: vrede staat voorop, maar als

de vrede bedreigd wordt of de mensenrechten grof geschonden worden, mag er worden ingegrepen. Ditzelfde morele argument bepaalde de afgelopen maanden de felle houding van veel Duitse progressieven, met de Groenen voorop, ten opzichte van wapenleveringen. Alleen door zware wapens te leveren kan Duitsland ertoe bijdragen dat de Russische agressor kan worden tegengehouden.

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland.

Maar waarom duurde Scholz' beslissing dan toch nog zo lang? Hoe vastbesloten de meeste media er ook over schrijven, de houding in de bevolking is dat een stuk minder. Uit peilingen blijkt dat de zorgen voor een escalatie naar een Derde Wereldoorlog als gevolg van Duitse wapenleveranties minstens zo groot zijn. Binnen de sociaal-democratische regeringspartij SPD komt daar nog eens een decennialange beleidstraditie bij om de diplomatieke banden met Rusland toch vooral goed te houden. Vele belangen, nationaal en internationaal, zijn er, en Scholz moest er maanden doorheen laveren.

Volgens zijn critici heeft Duitslands reputatie onder deze 'aarzeling' geleden, maar dat ziet Scholz zelf anders. Hij presenteert zich als niets minder dan de winnaar van het debat, als de initiator van een historische omslag in het Duitse buitenlandbeleid, die toch ook nog prima past bij de vredelievende idealen van zijn voorloper Willy Brandt. Om escalatie te voorkomen kunnen dergelijke beslissingen alleen 'stuk voor stuk' genomen worden, zegt Scholz; iedere suggestie van een *Alleingang* dient vermeden te worden, Duitse tanks mogen niet zonder internationale partners richting het oosten rollen.

Wie er gelijk heeft? Een ding is in ieder geval zeker: de veertien Leopard-tanks, model 2, A6, zullen het begin zijn van een heel ander soort dagelijkse gesprekken. Op de *Tagesschau* zie je ze nu al over het oefenterrein rollen, een bosje loof ter camouflage voorop bevestigd. Mijn Kreuzberger gesprekspartner weet me te vertellen waarom ze zo goed zijn. De snelheid, de uitrusting, hun precisie: 'Toch weer die Duitse ingenieurs, hè', zegt hij. Een wrang grapje natuurlijk, maar ook dat is toch nog even wennen.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/53664/de-zware-wapens>